דלפחתיה מכספיה · והכי בידו למוכרה : **יצא עבד שמין לו לחזור** · עם שמכל בה בקבל* : **כמלוה** · כל מלוה שמשכה חייבת בה עבד חייב בה דגמר לה לה מלוה : **וזממי עבד** · עדיס שחייבוהו מיתת בית דין וזממלו זוממין לא יהרגו חלמה קיס לן דעבד כיסרלל לעניין מיתת *)כ"ל דתנן במסכת מכות (דף ח:) ויסרלל לוקה [וגולה] על ידי עבד : **מיקני לך גר** · שלידתו והורתו בקדושה לפילו לרבי יהודה יש לו לחזור ופסול למלכות ולפילו לשטור בעלמת חל"ב לחמו מיסרלל בפרק החולן ביבמות (דף כה. מה:) : **עדות לא מליא למרם** · לחי לא נפקא לן פסולא מחחיך תיתי מק"ו : **פסולא לעדות** · דכתיב גבי ⊛עבדים "וזממין" "ועמדו שני האנשים" ולא כתיב גבי עבד והניא בשבועות (דף ג.) בעבדים זוממין הכתוב מדבר דמשמע לחמיס ולא כשים ⊛קטן מי מהכא נפקא לן דכתיב "לחמיס" ולא קטנים ועוד דפשיטא שחי חחד יכול להזימה היא דלחו בר טוענין הוא : **לחיין כנלן** ⊛ **שמלות** · חלת במקלת דהא לחשה מחוייבת בלחוין וטוענין וקטן ⊛שי לחמיס" : **מגולן** · דלחלו לבח בקבל ופסול לעדות דכתיב (שמות כג) לל תשת ידך וגו' כלומר לל תשת רשע דהמס עד : **מגולן ומד מסנגר** · והלד השוס שבהן שחיס זכיליס בכל המלות זה מפני רשעו וזה מפני שלח נלמוה : **חיים בניס** · יחס בניס : **נף יומתו חבות על בניס** · לף יומת שוס חדס על פי מי שחין בנו מיוחס ונקרל על שם חביו וסיינו עבד : **דחי ס"ד** · כולה קרל לכדחמר בסנהדרין (דף כו:) לחת לפסול קרובים : **לכתוב על בניהס** · מדשני למכתב 'בניס' שתמל ס"מ תרתי : **גר חין לו חייס דכתיב וזרמס סומיס זרמסס** · ולח"ג דכתיב בלחדן בן בלחדן ס"מ בניוהן חבל נהגיירו הבניס לל נהיחסו לחר חביהס בפרק הבח על יבמתו (יבמות דף סב.): **יש לו חייס למעט** · בנו נקרל על שמו : **דחי ס"ד גר נמי פסול** · דדרשינן "על חבות"=על בניס שחין [סנ כו:] לסס "חיים"=חבות, למה לי למתנויי בתרוייהו לכתוב בריסיס 'על בניהס' לפסול קרובים וכסיפיה ליסתי ולכתוב סתמת "על חבות" ומשמיען לרבי מדלח כתיב "על חבותם": **מנלן מדכתב לחמנן "על בניס"** · למפסל לעבד שמע מינה גר כשר דהו ליכח קל וחומר : **כהכחיבו לנכסי מלוג** · לחחר שניסחת לר' חבח : בחר דכתיב מזל רב שמולל כו' הכעל

זבחים נג:-נד. לח יומתו חבות על בניס ועיש בגמ' ובמ"ש ליה בתוס' ועיש

נדרים נ:-נ: ושאלו עכ"ס הכוחרים בכתובות (דף כה:) לבני בבל בבני בישיבת רפס

סנהדרין פו.

נח א מיי' פ"ד מהל' מוכל ומזיק הלכה יד ועיין בהגהות ובמ"מ סמג עשין ע עוש"ע ח"מ סי' תכד סעיף ו :

נם ב מיי' פ"ו מהל' חיסורי הלכה ו : טושלן חלוקת אח"ש סימן ג סעיף ד סמג לחוין קכח :

סא ד מיי' ע"ש מהל' עדות הל' ו סמג לחוין כד טוש"ע ח"מ סימן לה סעיף יד :

סב ה מיי' שם טוש"ע ח"מ סימן לד סעיף יט: ◇

סמג שם טוש"ע

ה' מקוואות נתן שנדר פסול לעדות — כה מוכא בף כד. זבחים לעיל [ל"ל לחיו] שהקשו על החכמים- [ועיין תוספות זבחים קג. ד"ה לין]

סג ו טוש"ע שם סימן לג סעיף יל :

יצא עבד שמין לו לחזור · פי' לין יולל חלניו קרוין לחיס מה שמין כן בגר *ביולל מחלניו רולה הקונטרס לפרש : **זוממי** עבד לל יהרגו · וכיון דהס לל יהרגו גס העבד לל יהרג דס"ל עדות שמין לחמה יכול להזימה : **דכתיב** כחסר זמס לעדות לחיין · תימה דמקשה ליה לרבי יהודה מרבית ולולחה וגוזב נפש דבסולמו כתיב לחיו ובלדקה גמי כתיב לחיך החבין ומיהו קלת מסמע בפרק קמל דגיטין (דף יב.) דלין כל כך חובה ליתן לדקה לעבד לחמר דרמב"ג סבר יכול העבד לומר לרבו בשני בלורת לו פרנסני לו הוליחני לחירות כי היכי דחזו לי לחיבי ומרחמי עלוי וגוזב נפש גמי לל מחייב בעבד לפי' לרבכן דמבני יסרלל כתיב ובהמנקין (סנהדרין דף פו.) מייתי התס פלוגתל דר' יהודה ורבכן דהכל חיבת ולולחה גמי לין קנין לעבד בלח רבו :

ידא עבד כשר לעדות · תימה הל יליפינן בכל דוכתל ג"ם דלה לה מלשה וכ"ת דלתי *לתין ומרבה עבד ומפיק מג"ם ל"ב גס מק"ו דקלמר נפיק *ו"ל דכי גמרינן לה לה מלשה היינו להחמיר על העבד לעשותו כיסרלל לכל הפחות במלות שהלשה חייבת לכל לגרעו מלים ולפוסלו לעדות כלשה לה גלמוד דמן הדין כשר הוא לעדות דכתיב ועמדו שני האנשים והלי לים הוא ועובד כוכבים לע"ג דלים הוא מ"מ לין לחיו לכל עבד שהוא לים ולחיו במלות ליכתב א] ורש"י פירש בפ"ק דגיטין (דף יל) גבי שטרות העולין בטרלכלות של נכרים כשרים לעדות מן התורה ומשמעין לה מוכלה הכי :

שכן חיכה במילה · לע"ג דלה קייכל בילכה היל* ו"מ דלין מלוה למול לת בנה וליתל דל"ל מלי קלמר קטן יוכיח :

אלא חיתי מגולן ומחד מהנך · לין להקשות נילף ממזר ופלוע דכל וכרות שפכה שפסולים לקהל כיון פסולין לעדות מגולן ומד מהנך דמה להל הכוס שבהן שלין זכיכים בכל המלות זה מפני רשעו וזה מפני שלין מלווה :

ועבד נפקל לן מק"ו · כרלה דלכוותל דמילתל נקטיה כלומר דלפי' חמלל לומר דלל נפיק מגופל דקרל מ"מ לחני בק"ו : רבי

הגהות מהר"ב רנשבורג א] תוס' ד"ה יהל עבד וכו' וכ"ש פירש כפ"ק דגיטין דף יל ממק ד' יל וכ"ב דף ע ע"ב ד"ה כשרין וכו' וכד"ה פסולא דרבנן :

גליון השי"ם

גמ' וכבן תמיו הוא במלות · עי' כס"ו סוטה דף מל ע"ל ד"ה תמיכו לתה ועי"ש : רש"י ד"ה פסולה · קטן נמי מהכא נפקא · כדלימת ב"ב דף קכה ע"ב וכל דלל נקט בב"ב גם עשם כך דכל עדות שלריך שתהל יכול להזימה י"ל דכיון דקיקטו מז"ל דדיני ממונות ל"ל ד' כ"ם ותקיפה נכלל בזה דבממון ל"ל שיהל יכול להזימה עי' ממ"ע מ"מ סימן ג"ג סי"ב כ"ו ס"ב ל"ב ומקשה מז"ל ד"ל בממון עדות ביכול להזימה גם קטן ולהו לעדות מש"ה נקט הכלוס דק דקטן בעלמותו פסול לתכשיס כתיב הכל הכל דמייכי כדלתוייעת שפיר נקט רש"י דים עוד טעם דהוה עדות שלי לתה יכול להזימה ולולם ק"ל דעל טעם שי כתיב ביה לומר קטן יוכיח הל"ל בעלמותו משום קטנות לגלי מעטה ד"ת דיכול להזימה וזה סכלל בעדות דלריך יכול להזימה ובכתיב גם בגדולים פסול ול"ל לגי כתיב לומר קטן יוכיח ע"ש :

דאפחתה מכספה אבל פציעה דלא אפחתה מכספה לא קמיבעיא ליה? *א"ר יוסי בר הנינא "שפציעה בפניה ואפחתה מכספה : החובל בעבד כנעני של אחרים חייב וכו' : *מאי טעמא דרבי יהודה? אמר קרא °כי ינצו אנשים יחדיו איש ואחיו" במי שיש לו אחוה יצא עבד °ישאין לו אחוה, °ורבנן-אחיו הוא במצות אלא מעתה לר' יהודה וזממי עבד לא יהרגו דכתיב °ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו?אמר רבא אמר רב ששת אמר קרא °ובערת הרע מקרבך" מכל מקום, אלא מעתה לרבנן עבד יהא כשר למלכות?אמרי ולטעמיך תיקשי לך גר-לדברי הכל, אלא אמר קרא °מקרב אחיך"=ממובחר שבאחיך אלא מעתה לרבנן יהא עבד כשר לעדות °והנה עד שקר העד ענה באחיו"? אמר עולא עדות לא מצית אמרת אתיא עדות בקל וחומר-מאשה ומה אשה שהיא ראויה לבא בקהל °פסולה לעדות עבד שאינו ראוי לבא בקהל אינו דין °שפסול לעדות מה° לאשה שכן אינה ראויה למילה תאמר בעבד שהוא ראוי למילה, קטן יוכיח שישנו במילה ופסול לעדות,מה לקטן שאינו במצות תאמר בעבד שהוא במצות, אשה תוכיח שישנה במצות ופסולה לעדות וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן אינן בכל המצות ופסולין להעיד אף אני אביא את העבד שאינו בכל המצות ופסול להעיד מה להצד השוה שבהם שכן אינו איש תאמר בעבד שהוא איש אלא תיתי °מגולן מה לגולן שכן מעשיו גרמו לו תאמר בעבד שאין מעשיו גרמו לו אלא °תיתי מגולן ומחד מהנך-מה °ברייתה דרבינא אמר-אמר קרא °לא יומתו אבות על בנים"=לא יומתו על פי אבות שאין להם חיים בניהם,ראי ס"ד כדאמרינן °לא יומתו אבות על בנים *בעדות בנים לכתוב רחמנא °לא יומתו אבות על בניהם' מאי °בנים ש"מ °דלא יומתו ע"פ אבות שאין להם חיים בנים אלא מעתה °ובנים לא יומתו על אבות ה"נ °לא יומתו ע"פ בנים שאין להם חיים אבות-אלא גר ה"נ דפסול לעדות? אמרי הכי השתא-גר נהי דאין לו חיים למעלה,למטה יש לו חיים לאפוקי עבד דאין לו חיים לא למעלה ולא למטה תאי סלקא דעתך גר פסול לעדות לכתוב רחמנא °לא יומתו אבות על בניהם °לכדאמרינן °לא יומתו בעדות בנים,ונכתוב רחמנא °ובנים לא יומתו על אבות' דשמעת מינה תרי חדא °לא יומתו בנים בעדות אבות' ואידך °לא יומתו על פי בנים שאין להם חיים אבות' ועבד נפקא ליה בקל וחומר : ומה גר דלמעלה הוא דאין לו חיים אבל למטה יש לו חיים פסול לעדות עבד שאין לו חיים °לא למעלה ולא למטה אינו דין שהא פסול לעדות, אלא מדכתב רחמנא °לא יומתו אבות °על בנים-דמשמע °לא יומתו על פי אבות שאין לו °חיים בנים' שמע מינה עבד שאין לו חיים לא למעלה ולא למטה בוא °דפסול לעדות אבל גר °כיון דיש לו חיים למטה כשר לעדות,ת"ש לכתוב רחמנא °ובנים לא יומתו על אבות? °איידי דכתב °לא יומתו אבות °על בנים כתב נמי °ובנים לא יומתו על אבות: חרש שוטה וקטן פגיעתן רעה: אימיה דרב שמואל בר אבא מהגרוניא הות נסיבא ליה לר' אבא כתבתינהו לנכסי גלבי שמואל בר אבא-ברה,בתר דשביבא אזל

גליון הש"ם

גמ' אי מיתי פ"ק דגיטין דף יל ע"ב ד"ה כשרין וכו' וכד"ה פסולא דרבנן :